

sosialurin

telf. 14720. 11820
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosialurin

Útgevri: Fyritaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Blaðmenn: Hogni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Arne Thomsen
Uppseting: Sosialurin
Prent: Dimmalætting

Hvørki hegni ella vilji

TAÐ ERU NÚ stívlaga tvær vikur síðani úrsliðið av valinum lá greitt. Sum kunnugt vísti hetta úrslið eina ávísa bending til hægri, og hevur tí verið met, at komandi landsstýris-samgonga fór at vera mannað við borgarligum flokkum.

SUM STÓRSTI flokkur á tingi tók Sambandsflokkurin fyrsta stigið til samráðingar flokkana millum. Fundir hava verið millum so at siga allar flokkar, uttan at nakað sum helst úrslið — ella nøkur sum helst ábending til slíkt — er í eygsjón. Hetta kann tó ikki undra nakran, tá ein veit, at tað var Sambandsflokkurin sum skuldi standa fyr royndunum til nýggja samgongu.

VANLIGT ER, at tann flokkur, sum býður øðrum til samráðingar, kemur við einum upplegg, sum samráðast kann um. Hetta hevur í hvussu er Javnaðarflokkurin gjørt tær ferðirnar, hann hevur staðið fyr tilflokkingum. Men so er ikki við Sambandsflokkinum. Hetta upplegg kann hann ikki gera sjálvur, men vil hava aðrar at gera tað fyr seg.

TAÐ ER HELST eingin, sum ikki er sinnaður til at hjálpa Sambandsflokkinum at gera tilfíkt arbeiði, sum hann sjálvur ikki er førur fyr, men lítið innbjóðandi má tað tykjast at vera, tá ein sær hvussu nýttuleyst tað er at hava nakað við handa flokkinn at gera, tá vit hugsa um, hvussu maktarleysur hann stendur yvir fyr tí, sum hann hevur bjóðað seg fram til.

TÁ EIN HVØRKI hevur hegni ella vilja eru bert eini ráðini. Og tað er at geva øðrum skuldina. Í einum práti við seg sjálvan í Dimmalætting seinasta leygardag sigur formaður Sambandsflokksins, at teir ikki hildu orsök vera at leggja nakað tilfar fyr Javnaðarflokkinn, tí hann kravdi, at teir borgarligu fyrst skuldu samráðast og koyra fastir, áðrenn Javnaðarflokkurin fyrtekur sær nakað.

HETTA ERU so grov ósannindi, sum bert formaður Sambandsflokksins kann servera. Javnaðarflokkurin hevur altíð — og eisini á fundi við Sambandsflokkinn — gjørt púra greitt, at tað var upp til Sambandsflokkinn um framhaldandi tingingar flokkara millum skuldu fara fram, men kravdi, at Sambandsflokkurin kom við einum upplegg, so nakað var at samráðast um. Hetta kann ikki vera meir enn rímuligt.

Eru suðringar dovnari enn onnur?

Soleiðis kundi yvirskriftin hjá Dagblaðnum nr. 87 1980, har spurt verður um suðringar gjalda minni skatt enn onnur. Greinin er prógv um, at blaðmennirnir incl. blaðstjóran ikki duga at viðgera tøl. Eitt er tað at teir ikki duga at viðgera tøl, men tað at teir brúka teirra mánglandi rokunkunnleikar at stempla ein part av fólkunum.

Suðringar skulu stemplast sum dovnir, 6% fleiri arbeiða í Norðuroyggi.

Suðringar skulu stemplast sum vánaligir skattgjaldarar, meðalskatturin er 4.000 kr. hægri pr. skattgjaldara í Norðuroyggi.

Tá Dagblaðið nú er farið í hernað móti suðringum, so hvi ikki funnið nøkur prógv fyr, t.d. at suðringar høvdu minni heilarúmd enn onnur. Í staðin fyr onnur kundi ein sagt: Suðringar hava minni heilarúmd enn fólk. Tað er ógvuliga lætt at skapa rassistiskar teoríur, men sjálvandi er problemi, at suðringar líkjast ikki so

nóg burtur úr restini av fólkunum, serstakliga tá hugsa verður um, at nógvir suðringar eru eftirkomarar av fólkum norðanfrá, sum flutti suður tá góðu tíðirnar vóru sunnanfyrir. Men Dagblaðið kundi farið og ført eitt registar, sum vísti hvørji hoyrði til suðringar, soleiðis at ein altíð kundi forfylgt teimum. Triggjar generatiónir í Suðuroy, so hoyrði tú til rasuna.

»Et er søkort at forstaa...« Dagblaðið hevur ferð eftir ferð roynt at brúka tøl, men ikki nyttar, teir duga ikki at skilja tølina, og kortini halda teir fram.

Fyr tað fyrsta dugur blaðmaðurin ikki at rokna við meðaltølum. Meðalinntøkan fyr Suðuroynna verður roknað soleiðis (Metodan hjá Dagblaðnum).

Meðalinntøka	
Hvalba	42733
Tvøroyri	46393
Fámjin	36620
Hov	38703
Porkeri	46934

Vágur	43466
Sumba	41192

Tils.: 296041

Meðalinntøka:
296041 : 7 = 42291
Meðalinntøkan eigur at vera roknað soleiðis:
Tal av skattgjaldarum x meðalinntøku fyr hvørja bygd, sum verður lagt saman og dividara við samlaða talinum av skattgjaldarum. Av tí at kunneleikin er so lítil verður neyðugt at rokna tað íggjøgnum fyr tykkum:

Hvalba:	
452 x 42733 =	19315316
Tvøroyri:	
1287 x 46393 =	59707791
Fámjin:	
83 x 36620 =	3039460
Hov:	
97 x 38703 =	3754191
Porkeri:	
208 x 46934 =	9762272
Vágur:	
1017 x 43466 =	44204922
Sumba:	
342 x 41192 =	14087664

Meðalinntøka pr. skattgjaldara: 153871616 : 3486 = 44140 kr.

Fyr Norðuroyggiar er sami feilur gjørdur, bara við tí úrsliði, at meðalskatturin verður samb. Dagblaðið 39048 kr. meðan hon, um hon varð roknað rætt út 52244 kr./skattgjaldara.

Í procent av samlaðu skattainntøkuni gjalda suðringar 29,6% í skatti.

Fyr Norðuroyggiar er talið: 33,3%, men har er samlaða skattainntøkan góðar 29. milj. meira, og við teimum progressionum, sum eru í skattalógini skuldi hetta helst givið eitt hægri procent í mun til samlaðu inntøkuna.

Blaðmaðurin endargreinina við: »Nevnast kann eisini, at vit í komandi greinum fara at koma við líknandi frágreiðingum um misjavna í so máta«. Mini ráð eru: Læri tykkum tann mest grundleggjandi praktiska statistikk áðrenn tit fara út at spyrja búskaparkønari! Eg fari at vera á einum máli við Paula Ellefsen: Tg- til Dagblaðið í rokning.

Jens Dalsgaard

Høgraekstremistar?

Valstriðið hevur ikki í øllum førum verið so sakligt sum tað átti. Sum til dømis Adolf Hansen og fleiri við honum ið hava tikið til orða fyr einum strangari eftirliti við setan av almennum stórvum, bæði tá ið talan er um »lyklastøður« og í skúlum. Her mugu friteinkjarar, kommunistar og tilflokkingar sleppa fram.

Hvussu hetta eftirlit skal fremjast verða eingi dømi givin um, men tað rennur kalt niður eftir rygginum, tá ið eg hugsi um, at her kyknar upp tað »Berufsverbot«, (vinnubann), ið ræður í Vesturtýskalandi, har hvør tann, ið søkir alment starv, verður gjølla útspurdur um sína politisku áskoðan, eisini sjálv um hann ella hon hevur bert arbeitt innan fyr ein politiskan flokk, ið er alment víðurkendur, lögliga og demokratisk. T.d. ein demokratiskur sosialistiskur flokkur.

Kommunistaræðsla rak-

ar tiskil ein hóp av sakleysum menniskjum, ið eru langt frá at vera ein hótan fyr samfelagsskipanina, rakar tey við tað at hon forðar teimum í at fáa arbeiði. Hetta striðið móti grundfestum mannarættinum, tryggjað í grundlógini: At ein og hvør hevur óskerdan rætt til arbeiði uttan mun til kyn, flokk, trúarbólk ella politiska áskoðan.

Men grundlógina lata vit okkum liggja á lottum, um bert vit fáa sett hvøkk í fólk, so at tey atkvøða fyr okkum, við at billa teimum inn, at undirgravingandi virksemi fer fram rúndan um okkum, ella hvussu?

Allir demokratiskir borgarar eiga hiðani frá at vera á varðhaldi, tí er ikki júst »Berufsverbot« størsti vandin fyr skerjan av tí persónliga fræðdi og fólkaraði í einum landi, sum annars sigur seg vilja verja demokratið móti øllum undirgravingarvirksemi?

Tað er torført hjá okkum at verja okkum móti tí fyrbrigði, ið kallast »óbeinleis Berufsverbot« sum stutt og greitt merkir, at fólk, ið søkja starv, ferð eftir ferð verða umlopin, hóast tað, at tey uppfylla tey krav, ið kunnu setast, hetta orsakav sleyði um, at tey skulu eittast at vera »reyð«.

Framúr væl ber hetta til í tímalentum stórvum hjá privatum arbeiðsgevarum. Sagt verður ikki: Eg seti ikki handan mann í starvið, tí tey tíðindi ganga, at hann er sosialistur, nei, tað verður sagt: Okkum tørvar ikki fólk í lottuni (og lýsa so av nýggjum dagin eftir eftir fólk), ella: Hann dugir ikki til hetta arbeiðið.

Hitt almenna átti ikki at tikið í brúk soverðið lag ið striðið móti grundlógini, og at brúka trúna sum skálkaskjól til at bróta grundlógina er ikki bara óhóskandi men beinleiðis andstyggjligt.

Tað, at so lítil ansur hevur verið veittur teimum røddum, ið undan valinum hava kravt censur av persónligum víðurskiptum, sum politiskari og átrúarligari áskoðanum hjá fólkum í almennum stórvum, bendir á, at annaðhvørt verður undirgravingin av fólkaraðinum góðtíkin, ella at skilið longu er so ringt, at eingin í hesum landi torir at mæla móti av ótta fyr sjálvur at vera skuldsettur fyr at vera vinstrasinnaður og tí verða jagstraður, móguliga frákoyrdur av somu orsök.

Er demokratið longu fokið ella hevur tað ikki verið til?

Líva vit í einum eiti av einum fólkaraði, ella er okkum loyvt at hupa, at orsökini til tá litlu mótstøðuna móti tí frábodna »Berufsverbot« er, at eingin ella næstan eingin tekur hesar røddir í álvara?

Spurin

Vilja tygum trivna, javna og tryggjeika? so vel lista A — javnaðarlistan